

Skadepanorama hos vuxna

Författare:

Fredrik Röding, Institutionen för kirurgisk och perioperativ vetenskap, Jack Lysholm, Institutionen för kirurgisk och perioperativ vetenskap, Marie Lindkvist Institutionen för epidemiologi och global hälsa, Ulrica Bergström Institutionen för kirurgisk och perioperativ vetenskap samtliga Umeå Universitet

Introduktion

Skador utgör ett stort folkhälsoproblem. Vi vet att fall hos äldre genererar många frakturer där höftfrakturen har en särställning. Hur är det med andra skador och vilka förändringar i skadepanoramats har skett i andra åldersgrupper?

Metod

Vi har utfört en retrospektiv registerstudie på 68159 skador hos vuxna som sökte akutmottagningen på Umeå Universitets Sjukhus under åren 1999 och 2008. Skadorna har analyserats med avseende på incidens, skadetyper och aktivitet vid skadetillfället. Vi har använt logistisk regression för att beräkna trend i skadeutveckling.

Resultat

Skadeincidensen varierade mellan 614 (2004) och 669 (2007) per 10000 person och år. Den vanligaste skadan var fraktur men även kontusioner och sårskador var vanliga. Frakturer ansvarade för 75% av alla vårddagar relaterat till skador och kontusioner för 8%. Risk för fraktur ökade med ökad ålder, vilket även kontusion och hjärnskakningar gjorde. Sårskador uppvisade en u-formad ålders distribution med minsta incidensen kring 70 års ålder medan distorsion minskade med ökad ålder. Frakturincidensen i åldersgruppen 50-59 ökade under åren, både hos kvinnor och män medan den för andra åldersgrupper var oförändrad. Analys av aktivitet vid skada visade att fritidssysselsättning var den vanligaste aktiviteten som föregick skada också den aktivitet som ökade under åren medan arbetsrelaterade skador minskade och sportrelaterade skador låg stabilt. Fall som orsak till skada ökade både hos män och kvinnor i medelåldern medan ingen signifikant förändring kunde ses bland de äldsta.

Konklusion

Fraktur är den vanligaste skadan och ansvarar för en överväldigande del av skadebördan men även kontusioner bidrar betydligt. Frakturincidensen har ökat hos både kvinnor och män i 50 års ålder medan den för övriga åldersgrupper ligger stabilt. Våra fynd visar att de äldre inte bara ådrar sig frakturer utan även andra skador. Fallprevention har visat sig ha potential att minska skadebördan hos de äldre men även yngre åldersgrupper borde bli föremål för det.